

Як на Гродзеншчыне дасягаюцца высокія вынікі ЦТ Вопыт Рэгіянальнага цэнтра тэсціравання Стар. 6—7	Не збіцца з толку Аб псіхалагічным успрыманні тэставых заданняў Стар. 8—9	Жыццё ў постіндустрыяльным грамадстве Ствараць ці спажываць? Стар. 10
Аграрная адукацыя: не толькі для дыплама Стар. 11	Новая спецыяльнасць Бяспеку ў прамысловасці давераць спецыялістам Стар. 12	

Упэўніцца ў сваім выбары і спадзявацца на поспех

Прафесія ратавальніка, хоць і лічыцца справай асоб моцнага полу, вабіць не толькі юнакоў. 3 году ў год у гэтым пераконваюць і вынікі прыёмнай кампаніі ў Камандна-інжынерным інстытуце Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь: конкурс сярод дзяўчат складае ў сярэднім 5-6 чалавек на месца.

Дзіяна Дуброўская, вучаніца 10 класа ўздзенскай сярэдняй школы № 1 імя А.С.Пушкіна (Мінская вобласць), праз год таксама збіраецца паступаць у КІІ. Дзяўчынцы падабаецца быць карыснай людзям, яна ў захапленні ад высакароднасці прафесіі ратавальніка. Пра Камандна-інжынерны інстытут Дзіяна даведалася ад сваёй знаёмай, якая летам будзе трымаць іспыты ў КІІ. Наведаўшы названую ВНУ ў дзень адкрытых дзвярэй (29 кастрычніка), школьніца яшчэ больш умацавалася ў сваім рашэнні стаць курсанткай.

— Мяне не палохае вялікі конкурс, я буду старацца, — кажа яна. — Удзялю больш увагі фізіцы, паколькі яна мне даецца крыху цяжэй за матэматыку. Цяпер я ведаю, чаго мне варта чакаць, і спадзяюся на поспех.

(Працяг тэмы чытайце на 12 старонцы).

Ужо другі год запар па выніках цэнтралізаванага тэсціравання першай у рэйтынг (па ўсіх прадметах!) знаходзіцца Гродзенская вобласць. Пяты год гэты рэгіён выходзіць лідарам па асобных прадметах, апярэджваючы сталіцу. Многія ў сістэме адукацыі ведаюць, што адна з галоўных прычын такой сітуацыі заключаецца ў тым, што ў вобласці працуе Рэгіянальны цэнтр тэсціравання і прафесійнай арыентацыі моладзі Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, які выкарыстоўвае шмат інавацыйных форм работы і будзе сваю дзейнасць з пазіцый стратэгічнага менеджменту. Вопыт цэнтра неаднойчы трансліраваўся праз рэспубліканскія семінары, вырашылі расказаць аб ім і мы ў нашай газеце.

Па словах дырэктара гродзенскага Рэгіянальнага цэнтра тэсціравання і прафесійнай арыентацыі моладзі Ліліі Іванаўны Баброўнік, уся дзейнасць цэнтра выбудавана з улікам стратэгічнага менеджменту ўніверсітэта. Менавіта з гэтых пазіцый з самага пачатку вызначылі задачы цэнтра тагачасны рэктар Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, цяпер міністр адукацыі, Сяргей Аляксандравіч Маскевіч, а таксама цяперашні рэктар Яўген Аляксеевіч Роўба, які ў той час быў прарэктарам. Цэнтру былі нададзены больш

Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы ў ліку першых ВНУ краіны (адначасова з Беларускім дзяржаўным тэхналагічным ўніверсітэтам) прайшоў сертыфікацыю сістэмы менеджменту якасці. Нездарма ў ліку першых універсітэт атрымаў прэмію ўрада Рэспублікі Беларусь за дасягненні ў галіне якасці: тут актыўна ўкараняецца стратэгічны інавацыйны менеджмент.

І, дарэчы, у юбілейны год (летась ГрДУ імя Янкі Купалы адзначыў сваё 70-годдзе) універсітэту прысуджаны Ганаровы дзяржаўны сцяг Рэспублікі Беларусь за асаблівыя дасягненні ў сацыяльна-культурным развіцці, падрыхтоўку высокакваліфікаваных кадраў.

шырокія функцыі, чым прадугледжвала тыпавое палажэнне.

Калі падобныя цэнтры ствараліся ва ўсіх абласных цэнтрах, нехта спыніўся проста на правядзенні тэсціравання для ацэнкі ўзроўню ведаў выпускнікоў школ і конкурснага адбору ў ВНУ і ССНУ. У Гродне ж вырашылі выкарыстоўваць тэставыя тэхналогіі для таго, каб ажыццяўляць маніторынг на этапах прамежкавай атэстацыі (падчас рэпетыцыйнага тэсціравання) і выніковай атэстацыі (падчас цэнтралізаванага тэсціравання). За апошнія гады тут сфарміравана сістэма адзіных вымярэнняў узроўню вучэбных дасягненняў (прычым не толькі тых, хто вучыцца, але і тых, хто вучыць) і ўрэшце пабудавана арыгінальная сістэма педагогічнай дыягностыкі якасці адукацыйных працэсаў.

Увесь багаж матэрыялаў, назапашаных у працэсе работы з абітурыентамі, абавязкова павінен быць даступны настаўнікам, лічыць Л.І.Баброўнік.

— Любыя кантрольныя заданні, якія прапаноўваюцца вучням у школах, а таксама крытэрыі іх ацэнкі падрыхтаваны кожным асобным педагогам. Таму нават у межах адной школы мы не можам параўноўваць узровень падрыхтоўкі вучняў паралельных класаў, у якіх розныя настаўнікі, — зазначае дырэктар цэнтра. — А рэпетыцыйнае і цэнтралізаванае тэсціраван-

цыйнага працэсу на факультатывных занятках, каб на іх разбіралі тое, што вучні не засвойваюць гадамі.

Матэрыялы цэнтра абавязкова выкарыстоўваюцца ў сістэме даўніверсітэцкай падрыхтоўкі. Вынікі ўдзельнікаў (патэнцыяльных абітурыентаў) рэпетыцыйнага і цэнтралізаванага тэсціравання кожнага года прымяняюцца для ўдасканалення падрыхтоўкі наступных пакаленняў абітурыентаў.

Больш за тое, вынікі маніторынгу, які праводзіць цэнтр тэсціравання і прафесійнай арыентацыі моладзі, не толькі выкарыс-

інфармуюць аб спецыяльнасцях не толькі ГрДУ і яго каледжаў, а ўвогуле ВНУ, ССНУ і ПТВ усёй краіны!

— Мы не баімся канкурэнцыі, — гаворыць начальнік цэнтра, — а імкнёмся так пазіцыянаваць свой універсітэт, каб у абітурыентаў не засталася сумненняў у тым, куды трэба паступаць.

У выніку гэтай работы цэнтр атрымлівае вельмі каштоўную інфармацыю аб тым, колькі выпускнікоў школ, з якіх раёнаў, на якія спецыяльнасці і ў якія навучальныя ўстановы плануе паступаць

Цэнтр тэсціравання і прафесійнай як элемент стратэгічнага

Дырэктар гродзенскага Рэгіянальнага цэнтра тэсціравання і прафесійнай арыентацыі моладзі Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы, кандыдат педагогічных навук, выдатнік адукацыі Лілія Іванаўна Баброўнік: “Калі гаварыць аб нейкай формуле поспеху нашага цэнтра, то ў першую чаргу яна заключаецца ва ўдала вызначанай мадэлі, якая гарманічна спалучае сістэму ўсіх форм тэсціравання, сістэму даўніверсітэцкай падрыхтоўкі, сістэму прафарыентацыі, сістэму вучэбных семінараў. Няма драблення функцый. Звычайна іншыя рэгіянальныя цэнтры тэсціравання, цэнтры бесперапыннай адукацыі і факультэты даўніверсітэцкай падрыхтоўкі пры ВНУ проста арганізуюць тэсціраванне і аддаюць вынікі ўдзельнікам. Мы ж праводзім яшчэ і дыягностыку, маніторынг і прадастаўляем вынікі тым зацікаўленым бакам, якія маглі б іх прымяніць для ўдасканалення сваёй дзейнасці. Многа значыць і склад калектыву цэнтра. У нас працуюць былыя кіраўнікі ўстаноў адукацыі, вопытныя настаўнікі-прадметнікі і педагогі-псіхологі, якія зацікаўлены ў выніках сваёй працы. Нашы ідэі заўсёды падтрымлівае кіраўніцтва, дазваляе нам развівацца і ставіць нашу дзейнасць на навуковую аснову. Акрамя таго, ва ўсёй вобласці ёсць разуменне еднасці інтарэсаў, таму нам лёгка супрацоўнічаць з дэканамі, кіраўнікамі школ, ССНУ, ПТНУ, ВНУ і, канечне, органамі кіравання адукацыяй”.

тоўваюцца ў навучанні на апошнім ступені агульнаадукацыйнай школы і на даўніверсітэцкай ступені ВНУ, але і з’яўляюцца добрай дапамогай у адаптацыі студэнтаў першага курса ўніверсітэта. Паспех навучання, скажам, на фізіка-тэхнічным факультэце, на факультэце матэматыкі і інфарматыкі, факультэце біялогіі і экалогіі ў многім будзе залежаць ад ведаў па адпаведных прадметах. Таму калі педагогі першакурснікаў маюць пад рукой тыповыя праблемныя для абітурыентаў тэмы, яны могуць яшчэ раз звярнуць на іх асаблівую ўвагу ў вучэбным працэсе.

Яшчэ адзін важны напрамак дзейнасці цэнтра — прагназаванне прафесійных намераў абітурыентаў у межах праграмы “Прафпрагноз”. Трэба заўважыць, што праграма мае статус навукова-метадычнага праекта.

Прагназаванню папярэднічае інфармаванне абітурыентаў аб іх магчымасцях праз вучэбныя семінары, рассылку метадычных паке-таў у рэгіёны, мэтавую рэкламу. Пры гэтым, падкрэсліваюць у цэнтры, школьнікаў

падчас найбліжэйшай наступнай кампаніі. У гэтых звестках зацікаўлены і іншыя ВНУ: ведаючы, у якім раёне знаходзіцца іх мэтавая аўдыторыя, іх патэнцыяльны абітурыент, універсітэты могуць праводзіць мэтанакіраваную прафарыентацыйную работу.

Дарэчы, Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт праводзіць электронную рэгістрацыю абітурыентаў з 2006 года, а ў 2009 годзе ўпершыню апрабаваў электроннае залічэнне па групе спецыяльнасцей, пры якім абітурыент можа паслядоўна ўдзельнічаць у конкурсе на 7-8 спецыяльнасцей згодна з набраным балам.

Дзякуючы такому прагназаванню, ужо задоўга да прыёму прыблізна вядома, якая складзецца конкурсная сітуацыя на ўсіх факультэтах і спецыяльнасцях. Але і гэта далёка не ўсё. Даныя прагнозаў накладваюцца на вынікі рэпетыцыйнага тэсціравання, і ў цэнтры атрымліваюць звесткі аб узроўні падрыхтоўкі тых, хто мае намер паступаць ва ўніверсітэт. Зразумела, што гэта не проста “інфармацыя для роздуму”: валодаючы ёй, можна ўплываць як

У ГрДУ імя Янкі Купалы было вырашана, што даныя маніторынгу варта перадаваць у органы кіравання адукацыяй, кіраўнікам устаноў адукацыі, настаўнікам, а таксама выкарыстоўваць у сістэме даўніверсітэцкай падрыхтоўкі, у сістэме павышэння кваліфікацыі педагогаў і нават у вучэбным працэсе на першым курсе ВНУ.

— Мы не ставім задачы проста забяспечыць працэдуру рэпетыцыйнага і цэнтралізаванага тэсціравання, наладзіць даўніверсітэцкую падрыхтоўку і прыём замежных студэнтаў, — падкрэслівае Лілія Іванаўна Баброўнік, — а заўсёды дакладна прагназуем, плануем працэсы, робім аналіз дзейнасці, праводзім рэфлексію вынікаў, фіксуем недахопы і перавагі і потым выбудоўваем свае дзеянні на будучыню.

Маніторынг праводзіцца для кожнай мэтавай аўдыторыі.

не мае на ўвазе адзіныя тэставыя заданні і адзіныя крытэрыі, дзякуючы чаму мы можам аб’ектыўна выявіць на ўзроўні вобласці, як вучні ведаюць усе 14 прадметаў, аж да кожнага асобнага раздзела школьнай праграмы і нават параграфу падручніка. Мы можам параўноўваць розныя класы ў школе, розныя школы ў раёне, розныя раёны ў вобласці. Вынікі выканання тэсціравання супастаўляюцца з тэматыкай тэставых заданняў, што дазваляе выяўляць праблемныя зоны ў навучанні.

Для настаўнікаў гэта вельмі карысная інфармацыя: па кожным прадмеце можна ведаць, з чым менавіта штогод не спраўляюцца абітурыенты на цэнтралізаваным тэсціраванні і, адпаведна, улічваць гэта ў падрыхтоўцы цяперашніх 11-класнікаў. Такі ж аналіз прадастаўляецца органам кіравання адукацыяй, якія рэкамендуюць выкарыстоўваць гэтыя звесткі пры кампаноўцы адука-

арыентацыі моладзі менеджменту

на прафесійныя намеры патэнцыяльных абітурыентаў, так і на ўзровень іх падрыхтаванасці, што з поспехам і робіць гродзенскі Рэгіянальны цэнтр тэсціравання і прафесійнай арыентацыі моладзі ГрДУ.

Атрыманую інфармацыю цэнтр перадае на факультэты і ў каледжы ўніверсітэта, у адпаведнасці з ёй дэканы і кіраўнікі каледжаў будуць прафарыентацыйную работу. Напрыклад, школьнікам, якія маюць высокія вынікі на рэпетыцыйным тэсціраванні, дэканы дасылаюць персанальныя лісты, дзе адзначаюць гэты факт і прапаноўваюць разгледзець магчымасць паступлення на пэўны факультэт.

Індывідуальна вядзецца работа і з самымі “зайздроснымі” абітурыентамі. Універсітэт імя Янкі Купалы першым у краіне стаў праводзіць форум “Перспектывы здольнай і таленавітай моладзі”. Абітурыенты, якія прайшлі конкурсны адбор у школах (распрацаваны палажэнне аб конкурсе і крытэрыі адбору), у маі прыязджаюць на гэтае мерапрыемства ва ўніверсітэт. Сярод іх — і спартсмены высокага ўзроўню, і ўдзельнікі алімпійднага руху, і пераможцы навуковых канферэнцый, і medalісты, а таксама ўладальнікі высокіх балаў на тэсціраванні. Словам, моладзь, перад якой універсітэту ганарова яшчэ раз дастойна прэзентаваць сябе. Здольнай і таленавітай моладзі ў ГрДУ аказваюць усемагчымую падтрымку, звязаную з паступленнем.

На гэты момант Рэгіянальны цэнтр тэсціравання і прафесійнай арыентацыі моладзі ГрДУ аказвае 16 адукацыйных паслуг, якія

з’яўляюцца выдатнай альтэрнатывай рэпетытарству. Сярод іх — рэпетыцыйнае тэсціраванне (ці тэсціраванне абітурыентаў па вучэбных прадметах за курс агульнай сярэдняй адукацыі), індывідуальныя кансультацыі для самастойнай работы над памылкамі па выніках тэсціравання, падрыхтоўчае аддзяленне для асоб, якія маюць агульную сярэдняю адукацыю, цэлы спектр падрыхтоўчых курсаў, індывідуальныя і групавыя прафарыентацыйныя кансультацыі і нават трэнінгі, якія накіраваны на павышэнне псіхалагічнай устойлівасці, фарміраванне навыкаў зняцця эмацыянальнага і фізічнага напружання, што, безумоўна, многім спатрэбіцца падчас уступных іспытаў.

Кожная з адукацыйных паслуг мае сваю метадалогію, але аб’ядноўвае іх тое, што дапамога абітурыентам не зводзіцца да механічнага нашпігоўвання, рэпетытарства, а накіравана на павышэнне тэарэтычнага патэнцыялу і выкарыстанне тэарэтычных ведаў на практыцы — пры рашэнні тэставых заданняў.

Асобна хочацца сказаць пра такую паслугу, як індывідуальныя кансультацыі для самастойнай работы над памылкамі па выніках тэсціравання. Калі рэпетыцыйнае тэсціраванне праводзяць усе вобласці, то індывідуальныя кансультацыі — гэта вынаходка гродзенцаў. Ужо ў пазамінулым годзе з’явіліся спажыўцы такіх кансультацый не толькі з іншых абласцей краіны, але нават з Расіі. Абітурыенту, які заказаў такую кансультацыю (якая каштуе, дарэчы, 14 тысяч рублёў,

у той час як удзел у рэпетыцыйным тэсціраванні — 30 тысяч), па пошце ці на электронны адрас дасылаецца пакет вучэбна-метадычных матэрыялаў, дзе аналізуецца кожнае няправільна выкананае заданне. Такім чынам, абітурыент атрымлівае не толькі правільныя адказы, указанне на раздзел

Рэктар ГрДУ імя Янкі Купалы, доктар фізіка-матэматычных навук, прафесар Яўген Аляксеевіч Роўба ўручае сертыфікаты адораным студэнтам.

і нават параграф канкрэтнага падручніка, дзе можна прачытаць тэорыю, але і так званы “арыенцір на правільнае выкананне тэставых заданняў” — па сутнасці, падрабязны ход рашэння. Маючы такі пакет, вучань цалкам у стане рыхтавацца самастойна і падцягваць тыя тэмы і раздзелы, якія выклікалі цяжкасці на рэпетыцыйным тэсціраванні, а тым больш пры дапамозе бацькоў, школьнага настаўніка ці рэпетытара.

Адно з апошніх новаўвядзенняў цэнтра, апрабаванае пакуль толькі ў Навагрудскім раёне, — вучэбны семінар у анлайн-рэжыме. Мерапрыемства было праведзена пры падтрымцы аддзела адукацыі Навагрудскага райвыканкама для выпускнікоў школ, але ў ім узялі ўдзел таксама бацькі і педагогі горада — усяго больш за 200 чалавек.

Першы вопыт анлайн-зносін паказаў, што школьнікі смела задаюць пытанні віртуальным суразмоўцам. Яны цікавіліся выбарам спецыяльнасцей, умовамі правядзення конкурсу ў сістэме электроннага залічэння, удзелам у цэнтралізаваным тэсціраванні 2012 года і тэматыкай тэставых заданняў, іх колькасцю і сістэмай ацэнкі, якаснай падрыхтоўкай да ўступных іспытаў з выкарыстаннем дыстанцыйных форм навучання, патрабаваннямі на прафесійна-псіхалагічным суб’ядзеіраванні, парадкам стымулявання абітурыентаў, якія паступаюць у Гродзенскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Янкі Купалы. Словам, дыялог атрымаўся вельмі змястоўным.

Па словах Л.І.Баброўнік, плануецца, што ў анлайн-рэжыме сістэмна пройдуць вучэбныя семінары ва ўсіх раёнах Гродзенскай вобласці.

— Мы ўвесь час знаходзімся ў пошуку інавацыйных форм супрацоўніцтва, — назначае Лілія Іванаўна. — Таму вызныя навукальныя мерапрыемствы плануем дапоўніць анлайн-семінарамі: гэта выгадна, у першую чаргу з пункта гледжання рэсурсаў. Цэнтр як структура, якая зарабляе пазабюджэтныя сродкі, вымушаны ўлічваць і гэты фактар.

Трэба сказаць, што падчас падобных асветніцкіх, інфармацыйных мерапрыемстваў супрацоўнікі цэнтра шмат увагі ўдзяляюць павышэнню прывабнасці педагагічных спецыяльнасцей. Акрамя таго, у структуры ГрДУ імя Янкі Купалы працуюць чатыры каледжы, таму значная частка асветніцкай і тлумачальнай работы сярод абітурыентаў накіравана і на павышэнне прэстыжу сярэдняй спецыяльнай адукацыі.

Выбудаваць такую складаную сістэму было б, безумоўна, немагчыма без цеснага ўзаемадзеяння з органамі кіравання. Па ініцыятыве рэктара ГрДУ імя Янкі Купалы Я.А.Роўбы, у межах праграмы супрацоўніцтва з упраўленнем адукацыі Гродзенскага абласнога выканаўчага камітэта паміж універсітэтам і кожным раённым аддзелам адукацыі (у Гродзенскай вобласці 17 раёнаў) устаноўлены дагаворныя адносіны. Дзя-

куючы дагаворам, матэрыялы Рэгіянальнага цэнтра тэсціравання і прафесійнай арыентацыі моладзі атрымліваюць і маюць магчымасць выкарыстоўваць усе без выключэння раёны.

Як расказала Л.І.Баброўнік, у верасні гэтага года прадстаўнікі цэнтра, кіраўніцтва ўніверсітэта і ўпраўлення адукацыі аблвыканкама сустрэліся з прадстаўнікамі кожнага раённага аддзела адукацыі, каб падвесці вынікі работы за мінулы навучальны год. І яны гавораць самі за сябе: рэйтынг Гродзенскай вобласці па выніках цэнтралізаванага тэсціравання (па ўсіх прадметах!) зноў самы высокі ў краіне. Канечне, гэта статыстыка, але яна базіруецца на дасягненнях, якіх не было б, калі б не мэтанакіраваная, інтэграваная работа з абітурыентамі, настаўнікамі, дырэктарамі школ, раённымі аддзеламі адукацыі.

Іна НІКІЦЕНКА.
nikitsenka@nastgaz.by

У 2011 годзе ў Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы была распрацавана сістэма стымулявання здольных і таленавітых, найбольш падрыхтаваных і матываваных абітурыентаў. На тых, хто стаў першаккурснікам у гэтым годзе, разлічаны чатыры праграмы, накіраваныя на падтрымку ініцыятыўнай моладзі з даследчымі і дзелавымі якасцямі, прадастаўленне дадатковых магчымасцей для паспяховага старту ў прафесіі, спорце, навуцы, бізнесе.

Так, праграма “15 факультэтаў — 15 грантаў”, як вынікае з назвы, мае на ўвазе прадастаўленне гранта ў памеры 500 тысяч рублёў лепшаму першакурсніку кожнага факультэта, які пры паступленні меў найбольшы сумарны бал. Заахвочвальны грант можна выкарыстаць, напрыклад, на выкананне ўласнага даследчага праекта ў межах навуковай тэматыкі факультэта альбо на рэалізацыю бізнес-праекта ў мэтах інавацыйнага развіцця рэгіёна.

У межах праграмы “Паспяховы старт” універсітэт падтрымаў абітурыентаў, якія набралі па трох прадметах уступных выпрабаванняў 200 балаў і вышэй, уладальнікаў залатых медалёў і чырвоных дыпламаў, пераможцаў II (раённага) і III (абласнога) этапаў рэспубліканскіх прадметных алімпіяд, пераможцаў алімпіяд ГрДУ імя Янкі Купалы, уладальнікаў сертыфікатаў форуму “Перспектывы здольнай і таленавітай моладзі”. Гэтым катэгорыям першакурснікаў прадастаўлена, напрыклад, права выбару індывідуальнай траекторыі навучання з першага курса, у тым ліку навукова-даследчай дзейнасці пад кіраўніцтвам вядучых выкладчыкаў і навуковых супрацоўнікаў універсітэта, пераважнае права навучання на працягу аднаго-двух семестраў у вядучых беларускіх і замежных ВНУ, пераважнае права праходжання практыкі або стажыроўкі за мяжой, магчымасць бясплатнага вывучэння дадатковага адукацыйнага курса па замежных мовах або інфармацыйных тэхналогіях.

Назва праграмы “Прызвание — настаўнік” гаворыць сама за сябе: яна мае на мэце павышэнне прывабнасці педагагічных спецыяльнасцей. Так, абітурыентаў спецыяльнасцей “Матэматыка (навукова-педагагічная дзейнасць)”, “Фізіка (навукова-педагагічная дзейнасць)”, “Руская філалогія”, “Беларуская філалогія”, “Славянская філалогія”, “Гісторыя” спрабавалі зацікавіць правам на першачарговае атрыманне месца ў студэнцкім інтэрнаце, даплатай да стыпендыі ў памеры 30% на працягу першага семестра (для пяці першакурснікаў кожнай спецыяльнасці, якія набралі па трох прадметах уступных выпрабаванняў найбольшую колькасць балаў), правам выбару базы педагагічнай практыкі ў лепшых навукальных установах Гродна і Гродзенскай вобласці, метадычным настаўніцтвам (індывідуальнай работай з вопытнымі выкладчыкамі).

І, нарэшце, у межах праграмы “Спартыўны рэзерв” было вырашана падтрымаць абітурыентаў, якія маюць высокія спартыўныя дасягненні (пераможцаў, прызёраў і ўдзельнікаў Алімпійскіх гульняў, Юнацкіх Алімпійскіх гульняў, пераможцаў і прызёраў чэмпіянатаў, першыстваў свету і Еўропы, Алімпійскіх фестываляў моладзі Еўропы, афіцыйных чэмпіянатаў, розыгрышаў кубкаў Рэспублікі Беларусь). Выдатным спартсменам прадастаўлена права на конкурснай аснове атрымаць заахвочвальныя вучэбныя гранты для павышэння спартыўнага майстэрства.

**Цэнтралізаванае тэсціраванне
праводзіцца ў Беларусі
ўжо 8 гадоў. За гэты час
Рэспубліканскім інстытутам
кантролю ведаў сфарміравана
некалькі тысяч тэставых
заданняў па кожным прадмеце,
якія з’яўляюцца магутным
арсеналам для абітурыентаў
пры падрыхтоўцы да
цэнтралізаванага тэсціравання.**

**Прааналізаваўшы гэтыя
матэрыялы, нескладана
заўважыць, што тыпы заданняў
з году ў год практычна не
мяняюцца, за выключэннем
некаторых адрозненняў. Вось
на гэтых адрозненнях, а калі
быць больш дакладнай, на іх
ўспрыманні абітурыентамі,
мне б хацелася акцэнтаваць
увагу ў гэтым артыкуле.**

Нішто не павінна збіць вас з толку

Аб псіхалагічным успрыманні ўмоў тэставых заданняў

Працэс рашэння любога тэставага задання мож-на разбіць на наступныя этапы:

1. Вывучэнне ўмоў задачы. На гэтым этапе вы-святляецца сутнасць пытання і выяўляюцца най-важнейшыя даныя, якія можна выкарыстоўваць для яго рашэння. У працэсе аналізу ўмоў задачы ўста-наўліваюцца асаблівасці прапанаванай сітуацыі, вы-дзяляюцца спецыфічныя сувязі і заканамернасці, а таксама межы іх прымянімасці.

2. Пошук правільнага варыянта рашэння. Гэты этап дапускае распрацоўку тактыкі рашэння задан-ня, якая ўключае выбар таго ці іншага метаду ажыц-цяўлення неабходных дзеянняў. Рашэнне задання магчыма толькі пры правільным уліку ўсіх сувязей паміж велічынямі, прадстаўленымі ва ўмове задан-ня.

Прышоўшы на цэнтралізаванае тэсціраванне, абітурыент спадзяецца ўбачыць ужо знаёмыя і ад-працаваныя тыпы заданняў, якія ён неаднойчы ра-шаў з настаўнікам ці самастойна. Але часам нават нязначнае змяненне фармулёўкі задання збівае яго з толку і прымушае ўсумніцца ва ўласных ведах. Не-знаёмы тып заданняў у некаторых выпадках можа прывесці абітурыента ў паніку, на пераадоленне якой ён патраціць каштоўны час.

3. Аналіз і праверка рашэння. На гэтым этапе вы-лучаюцца адказы (калі іх некалькі), якія адпавяда-юць умове задачы, праводзіцца параўнанне зной-дзенага рашэння з зыходнымі данымі і вызначэнне рэальнасці атрыманага значэння.

Больш падрабязна спынімся на першым эта-пе, таму што часта няправільнае тлумачэнне ці няўважлівасць абітурыента пры прачытанні ўмо-вы задання можа прывесці да далейшых памылко-вых дзеянняў і ў далейшым да няправільнага ва-рыянта.

Так, прыйшоўшы на цэнтралізаванае тэсціра-ванне, абітурыент спадзяецца ўбачыць ужо знаёмыя і адпрацаваныя тыпы заданняў, якія ён неаднойчы рашаў з настаўнікамі ці самастойна. Але часам на-ват нязначнае змяненне фармулёўкі задання збівае яго з толку і прымушае ўсумніцца ва ўласных ве-дах. Незнаёмы тып заданняў у некаторых выпадках можа прывесці абітурыента ў паніку, на пераадолен-не якой ён патраціць каштоўны час.

Напрыклад, у 2005 годзе на цэнтралізаваным тэс-ціраванні па рускай мове ўпершыню з’явіліся тэста-выя заданні ў выглядзе табліц з фармулёўкай: “Ус-тановите соответствие между предложениями и их характеристикой”.

Гэта цяпер заданні ў таблічнай форме ў тэстах па рускай мове не выклікаюць складанасці для абіту-рыентаў. Аднак убачыўшы іх упершыню, многія абітурыенты разгубіліся і адчулі часовыя цяжкасці пры іх выкананні: хаця падобныя заданні ўжо былі ў зборніках для падрыхтоўкі да цэнтралізаванага тэс-ціравання, але яны мелі іншую форму. У той жа час заданні тыпу “Определите, ставится ли запятая пе-ред *как*, и установите соответствие между столбца-ми таблицы” ў нейкай ступені нават дапамагаюць абітурыентам выбраць правільны адказ, бо змяшча-юць элементы тэарэтычнага правіла. Адпаведна, за-стаецца толькі правільна падабраць да гэтай часткі правіла прыклад.

Збіць з толку абітурыентаў могуць таксама гра-фічныя выявы заданняў, напрыклад, выкарыстан-не кругавой дыяграмы замест звыкллага тэксту ў цэнтралізаваным тэсціраванні па матэматыцы, дзе неабходна вызначыць плошчу (у га), адведзеную пад пшаніцу, калі вядома, што сума пасяўных плошчаў пад зерневыя культуры роўная 1500 га.

Веды, здабытыя эксперыментальным шляхам, самыя трывалыя.

Гэтая задача, на мой погляд, нескладаная для рашэння, але можа адпудзіць абітурыентаў графічнай выявай.

У цэнтралізаваным тэсціраванні па англійскай мове ў 2009 годзе ўпершыню адбыўся пераход да тэкстаў, што складаюцца са сказаў, у кожным з якіх неабходна выбраць патрэбнае слова ці паставіць слова ў правільную форму. Фактычна гэта тыя ж сказы, вядомыя абітурыентам па тэстах папярэдніх гадоў, але аб’яднаныя ў тэкст, што дазваляе вучням не толькі выкарыстоўваць граматычныя і лексічныя правілы, але і арыентавацца на кантэкст, што можа істотна дапамагчы пры пошуку правільнага варыянта адказу.

Цяжкасці ў абітурыентаў могуць таксама ўзнікнуць пры змяненнях не толькі ў форме, але і ў змесце ўмовы задання. Так, напрыклад, у задачы па

фізіцы выкарыстоўваецца формула $x = qm$ (дзе q — удзельная цеплыня згарання паліва, m — маса цела) замест звыклай для абітурыента, які здае фізіку, фор-мулы $Q = qm$. Такім чынам, змена пераменнай можа збіць чалавека з толку, таму што ў яго галаве трывала замацавалася, што $Q = qm$. Таксама ў тэставых заданнях па фізіцы нярэдка выпадакі выкарыстання пераменнай k у якасці невядомай пераменнай, а не для абазначэння каэфіцыента жорсткасці. Магчыма, што задачу са знаёмымі пераменнымі абітурыент рашыў бы намнога хутчэй, чым дакладна такую ж задачу, але са змененымі пераменнымі.

Таксама нярэдка выпадакі, калі абітурыент няўважліва чытае ўмовы задання і не заўважае

Адна з самых распаўсюджаных памылак — гэта ўспрыманне памераў задачы: абітурыентам здаецца, што чым большая па аб’ёме задача, тым больш скла-дана яна рашаецца. На практыцы ў большасці выпад-каў гэта не так. Чым больш аб’ёмная ўмова задачы, тым больш яна змяшчае зыходных даных, падставіўшы якія ў патрэбныя формулы, абітурыент атрыmlівае ад-каз. Галоўнае — умець правільна запісаць кароткую ўмову задачы і выбраць неабходныя формулы, у той час як у задачах з невялікай колькасцю даных усю неабходную інфармацыю для пошуку правільнага ва-рыянта вам давядзецца знаходзіць самім.

змяненняў. Напрыклад, на цэнтралізаваным тэсціраванні па фізіцы ён сустракае знаёмую задачу аб руху пратона, радуецца, што ведае алгарытм рашэння гэтай задачы, не заўважаючы пры гэтым, што ў новай задачы пратон рухаецца не ўверх, а ўніз ці што замест пратона рух ажыццяўляе электрон, што істотна мяняе ход рашэння задачы. Так, абітурыент атрыmlівае няправільны вынік, пры гэтым упэўнены, што ўсё робіць правільна.

Пераходзячы да другога этапу рашэння задання, хацелася б акцэнтаваць увагу на стэрэатыпах ва ўспрыманні абітурыентамі тэставых заданняў.

Адна з самых распаўсюджаных памылак — гэта ўспрыманне памераў задачы: абітурыентам здаецца, што чым большая па аб’ёме задача, тым больш складана яна рашаецца. На практыцы ў большасці выпадкаў гэта не так. Чым больш аб’ёмная ўмова задачы, тым больш яна змяшчае зыходных даных, падставіўшы якія ў патрэбныя формулы, абітурыент атрыmlівае адказ. Галоўнае — умець правільна запісаць кароткую ўмову задачы і выбраць неабходныя формулы, у той час як у задачах з невялікай колькасцю даных усю неабходную інфармацыю для пошуку правільнага варыянта вам давядзецца знаходзіць самім.

Наступны стэрэатып адносіцца да суб'ектыўнай думкі многіх абітурыентаў адносна ўласнага ўзроўню ведаў па канкрэтнай тэме дысцыпліны. Напрыклад, абітурыент лічыць, што дрэнна рашае прыклады з модулямі і лагарыфмамі і таму пры выкананні заданняў цэнтралізаванага тэсціравання прапускае заданні, убачыўшы сімвалы `||` ці `log`. У некаторых выпадках гэта будзе няправільнай тактыкай, бо ў тэстах ёсць заданні рознага ўзроўню складанасці. І, магчыма, пакуль абітурыент траціць шмат часу на рашэнне заданняў павышанай складанасці з квадратным коранем (тэму, у якой, на яго думку, ён добра разбіраецца), так і не знайшоўшы правільнага адказу, ён мог бы рашыць некалькі больш простых прыкладаў на модулі і лагарыфмы.

У дакладных навуках значнаму спрашчэнню пошуку правільнага адказу дапамагае скарачаны запіс умовы задачы, гэта значыць, выдзяленне зыходных і шукаемай велічынь. Пры гэтым абітурыентам варта звярнуць увагу на тое, каб розныя велічыні атрымалі розныя абазначэнні. У некаторых задачах па фізіцы і матэматыцы значна аблегчыць пошук рашэння дапамагае пабудова чарцяжа, гэта значыць, графічны запіс умовы задачы, дзе схематычна прадстаўлены дэталі з'явы, што ляжыць у аснове задачы.

Калі абітурыент адчувае цяжкасці пры рашэнні задач па фізіцы ці матэматыцы, то адным з дзейсных спосабаў з’яўляецца паўтарэнне на памяць умовы задачы. Таму што даволі часта ўказанне на правільны алгарытм рашэння ўтрымліваецца ў самой умове задачы, і канцэнтрацыя ўвагі на ёй дапамагае гэты алгарытм распазнаць.

Што тычыцца выканання тэставых заданняў па рускай мове, у прыватнасці вызначэння правільнай літары ў слове, то ў выпадку сумнення я рэкамендую абітурыенту напісаць абодва варыянты на чарнавіку. Магчыма, зроквая памяць дапаможа яму вызначыцца з правільным адказам.

На апошнім этапе абітурыенту неабходна параўнаць атрыманы вынік з умовай тэставага задання, ацаніць яго рэальнасць і занесці ў бланк адказу.

Асабліва ўважлівымі абітурыентам трэба быць пры аналізе адказу да задач па фізіцы і матэматыцы. Калі адказ супадае з адным з варыянтаў адказаў, то гэта яшчэ не значыць, што ён правільны, таму што складальнікі тэстаў улічваюць тыповыя памылкі пры рашэнні дадзенага задання і на падставе гэтага фарміруюць варыянты адказаў. Таму пры наяўнасці часу варта пераправерыць атрыманы вынік.

Таксама на гэтым этапе абітурыент павінен дакладна вызначыць, што менавіта запісаць у адказ. Няправільнае прачытанне ўмоў тэставых заданняў вельмі часта прыводзіць да памылак, якіх можна было б пазбегнуць, калі б абітурыент быў больш уважлівы. У цэнтралізаваным тэсціраванні на рускай мове варта звярнуць асаблівую ўвагу на заданні ў адмоўнай форме (напрыклад: “Запятая НЕ ставіцца в предложениях”) ці заданні, дзе правільнымі адказамі будуць памылковыя варыянты (напрыклад: “Речевые ошибки допущены в предложениях”). Гэта значыць, правільнымі варыянтамі будуць не тыя сказы, дзе словы ўжыты правільна, а тыя, дзе дапушчаны памылкі.

У некаторых тэставых заданнях па рускай мове маюць месца фармулёўкі, якія ўказваюць на тое, што правільны варыянт павінен адпавядаць некалькім крытэрыям, напрыклад: “Пишется НЕ и РАЗДЕЛЬНО на месте ВСЕХ пропусков в предложении”.

У заданнях па матэматыцы абітуріянтам варта быць уважлівымі да абмежаванняў атрыманых адказаў, напрыклад: “Знайдзіце колькасць кораняў ураўнення, якія належаць прамежку $[0; 2\pi]$ ”.

Таксама абітуріянтам не варта забываць аб “нябачных” абмежаваннях, звязаных з зонай дапушчальных значэнняў.

І апошняе, на што хацелася б звярнуць увагу, гэта тое, што некаторыя тэставыя заданні змяшчаюць “заданне ў заданні”, напрыклад:

“Значенне виразу $2-8\log_4 x_0$, дзе x_0 — корань (най-
 большы корань, калі іх некалькі) ураўнення

$$\frac{\log_4 x - 6}{\log_4 x - 3} + \frac{18}{\log_4^2 x - 9} + 3 = 0$$

роўна”.

Гэта значыць, што абітурыенту трэба знайсці карані ўраўнення, выбраць з іх найбольшы, падставіць яго ў другі выраз, вылічыць яго і толькі потым запісаць адказ.

Напрыканцы хацелася б адзначыць, што нават у самым складаным заданні рашэнне ёсць заўсёды, і атрыманых у школе ведаў дастаткова, каб яго знайсці. Таму раю будучым абітурыентам актыўна гэтыя ведавы набываць і ўдасканальваць, а таксама быць уважлівымі і сабранымі, каб у патрэбны момант правільна гэтыя ведавы скарыстаць.

Наталія ПРАТАСЕВІЧ,
выкладчык Мінскага дзяржаўнага каледжа
тэхналогіі і дызайну лёгкай прамысловасці.

Издательство «АБЕРСЭБ» предлагает:

**Обществоведение. Пособие для подготовки
к централизованному тестированию**
М. И. Вишневский, В. В. Гинчук, В. Н. Гирина и др.
Под редакцией *М. И. Вишневского*

Пособие содержит теоретический материал и тестовые задания по курсу «Обществоведение» в соответствии с программой вступительных испытаний в высшие учебные заведения.

Адресуется абитуриентам для подготовки к централизованному тестированию, а также учащимся, участвующим в олимпиадах, учителям, преподающим учебный предмет «Обществоведение», и всем тем, кто интересуется вопросами жизни современного общества.

Новинка

История Беларуси. 6—11 классы.
Основные даты и события с комментариями
С. В. Панов

Пособие включает даты исторических событий с древнейших времен до начала XXI века, обязательное знание которых предусмотрено программой вступительных испытаний в высшие и средние специальные учебные заведения.

К каждой дате предлагается краткий комментарий, характеризующий определенное событие и его участников. Кроме этого для удобства пользования в конце издания содержится именной указатель. Навигация пособия позволит быстро найти необходимую информацию: при поиске можно ориентироваться либо на дату, либо на имя персоналии, чья деятельность относится к рассматриваемому событию.

**В книжных
магазинах
республики**

www.aversev.by
e-mail: trade@aversev.by

По вопросам приобретения книг обращаться:
тел. (017) 268-08-78, 268-08-07

ОДО «Аверсэв». УНП 100599817. Лицензия № 02330/0003944 от 03.02.09/14 МИ РБ

На ЦТ няма задач, якія нельга рашыць самастойна

**Я лічу, што да ЦТ любы жадаючы
можа падрыхтавацца самастойна.
Гэта на пісьмовым экзамене былі такія
заданні, навучыцца рашаць якія без
дапамогі вопытнага рэпетытара было
праблематычна. Для гэтага неабходна
было азнаёміцца з тымі метадамі рашэння
задач, якія не выкарыстоўваюцца ў
сярэдняй школе і г.д. Цяпер такіх праблем
не існуе. Запэўніваю вас, што на ЦТ няма
задач, якія нельга рашыць, не займаючыся
з рэпетытарам.**

Мне няма ў чым папракнуць РІКВ ні за адзін тэст па матэматыцы. Усе яны вельмі граматна складзены, і размовы аб складанасці задач моцна перабольшаны. У адваротным выпадку не было б столькі абітурыентаў, якія атрымалі больш як 90 балаў. Больш за тое, аналіз варыянтаў ЦТ паказвае, што ў тэсты ў вялікім аб'ёме ўключаюцца менавіта простыя задачы. РІКВ пастаянна адзначае, што ў тэстах каля 60% стандартных заданняў I, II і III узроўняў складанасці, таму 50—60 балаў на ЦТ атрымаць даволі лёгка, вядома, калі самастойна працаваць на працягу 4—5 месяцаў. А для паступлення на ўсеагчымыя інжынерныя спецыяльнасці, спецыяльнасці, звязаныя з праграмаваннем, электронікай і фізікай, гэтага дастаткова!

Цяпер ёсць велізарная колькасць дапаможнікаў для падрыхтоўкі да ЦТ па матэматыцы. Аднак многія з іх, на маю думку, часта перагружаны складанымі задачамі, якія ніколі не могуць з'явіцца ў такой колькасці на ЦТ. І арыентаваны гэтыя дапаможнікі не на самастойную вучобу, паўтарэнне і замацаванне вывучанага ў школе матэрыялу, а на кантроль ведаў. Тым жа, хто ведае матэматыку дрэнна ці вывучаў яе даўно, спатрэбіцца дапаможнік “Падрыхтоўка да цэнтралізаванага тэсціравання з “нуля”. Па ім можна рыхтавацца тым, каму трэба пачынаць падрыхтоўку да экзамену з паўтарэння азоў матэматыкі. Зборнік уключае вялікую колькасць найпрасцейшых задач, што дазваляе выпрацаваць устойлівыя базавыя ўменні. Таму што рашаць складаныя задачы можна навучыцца толькі засвойшы задачы I і II узроўняў складанасці.

Задоўгія гады работы з абітурыентамі я пераканаўся, што паспяховая здача ЦТ магчымая, толькі калі школьнік папярэдне рашыў дастатковую колькасць задач і тэстаў, максімальна набліжаных да тых, якія выкарыстоўваюцца пры правядзенні тэсціравання. Арганізаваць такія працэсы самастойна можна па зборніках, у якіх заданні структураваны не толькі па тэмах, але і па падыходах, якія выкарыстоўваюцца. Ідэальная сітуацыя — да задач прыведзены не толькі адказы, але і ўказанні да рашэнняў (як у кнізе “Трэнерг рашэння задач, якія выкарыстоўваюцца на цэнтралізаваным тэсціраванні”). Менавіта гэта дазваляе ўспомніць ці вывучыць метады рашэння задач.

Пры арганізацыі самастойнай работы школьніка складана пераацаніць ролю бацькоў, бо вельмі мала дзяцей, якія могуць самі, на працягу некалькіх месяцаў, займацца матэматыкай па 2—3 гадзіны ў тыдзень без прымусу. Менавіта бацькі павінны прымусіць дзіця, напрыклад, у аўторак і пятніцу з 17.00 да 18.00 займацца матэматыкай па пэўным зборніку. Кожны раз давядзецца адсочваць, колькі разабраных задач ён рашыў і колькі задач для самастойнага рашэння выканаў. Менавіта таму часцей за ўсё не мае сэнсу працаваць з дапаможнікамі, у якіх адсутнічаюць рашэнні задач. Пасля завяршэння пэўнай тэмы няхай школьнік за 60 хвілін выканае той тэст, які вы яму прапануеце (складзіце яго з 10 задач прапрацаванага зборніка). Пасля зрабіце высновы.

Каля 80% усяго аб'ёму падрыхтоўкі — гэта работа дома. Таму добраму вучню рэпетытар увогуле патрэбен толькі для таго, каб адказваць на пытанні, якія з'яўляюцца ў ходзе самастойных заняткаў. Але гэтыя пытанні кожны вучань можа задаць свайму школьнаму настаўніку. Карыстайцеся гэтай магчымасцю і вы атрымаеце не толькі веды, але і павагу настаўніка!

Сяргей БАРВЕНАЎ,
кандыдат фізіка-матэматычных навук,
дацэнт БДУ.

У апошні час фізічны факультэт БДУ праводзіць вельмі актыўную работу са школьнікамі з мэтай папулярызацыі фізікі. Тут дзейнічаюць бясплатныя дзённыя і завочныя школы для будучых абітурыентаў, дзе можна атрымаць кансультацыю спецыялістаў па ўсіх пытаннях школьнай праграмы, а таксама праводзяцца лекторыі

па эксперыментальнай фізіцы для вучняў 7—11 класаў, якія жадаюць пашырыць свае веды і разуменне фізічных законаў і з’яў і набыць навыкі навукова-даследчай работы. Для вывучэння дзецям прапаноўваюцца вельмі цікавыя тэмы. Напрыклад, паслязаўтра, у суботу, іх запрашаюць пагаварыць пра біяфізіку чалавека.

Самае цікавае ў фізіцы яшчэ наперадзе

Зразумела, што падобныя мерапрыемствы, акрамя таго што служаць пашырэнню фізічных ведаў,носяць яшчэ і прафарыентацыйны характар. Прыходзячы на заняткі, школьнікі знаёмяцца з факультэтам, узаемадзейнічаюць з выкладчыкамі і студэнтамі. І што адметна, нават такія ўлюбёныя ў фізіку дзеці напачатку часта і не ведаюць, чаму дакладна вучаць на фізфаку. Спакваля яны ўнікаюць у сутнасць розных спецыяльнасцей і са здзіўленнем даведваюцца: тое, што для іншых з’яўляецца прафесіяй (праграмаванне, замежная мова), на фізфаку з’яўляецца неабходным інструментам для дасягнення пастаўленых мэт. Фізічная адукацыя ў класічным універсітэце вельмі шырокая, у многім універсальная, сучасная і перспектыўная.

“Зараз многія маладыя людзі лічаць, што будучыня толькі за інфармацыйнымі тэхналогіямі. Але гэта не так! — гаворыць дэкан фізічнага факультэта БДУ Віктар Міхайлавіч Анішчык. — Чалавецтва будзе ўкладваць значныя сродкі і ў вытворчую галіну, асновай якой з’яўляецца фізіка, а гэта абумоўлівае высокую запатрабаванасць і н а ж н ы х спецыяльнасцей, звязаных з рэальным сектарам”.

Натуральна, фізічны факультэт не стаіць на месцы, а імкнецца прадбачыць і развіваць тыя напрамкі навукі, якія будуць запатрабаваны ў перспектыве. Так, зараз на фізфаку ёсць шэсць напрамкаў падрыхтоўкі: даследчы (тут вядзецца падрыхтоўка фізікаў-даследчыкаў), педагагічны (падрыхтоўка выкладчыкаў фізікі і інфарматыкі), кіраўніцкі (падрыхтоўка фізікаў-менеджараў), а таксама напрамкі “Ядзерныя фізіка і тэхналогіі”, “Фізіка нанаматэрыялаў і нанатэхналогіі” і вытворчы, дзе вядзецца падрыхтоўка фізікаў-інжынераў. Такім чынам, тры напрамкі падрыхтоўкі інжынерныя, што адпавядае сучаснаму патрабаванню прыстасоўваць высокую навуку да патрэб вытворчасці.

Цікавая кваліфікацыя “Фізік-менеджар”. На практыцы гэта арганізатар навукаёмкай вытворчасці, які павінен валодаць эканамічнымі ведамі, арганізацыйнымі здольнасцямі і глыбока ведаць вытворчасць. Ужо сёння такія спецыялісты запатрабаваны ў эканоміцы, і, як мяркуецца, попыт на іх будзе расці.

Сёлета на факультэце быў адкрыты новы напрамак — “Фізіка нанаматэрыялаў і нанатэхналогіі”, і

хоць адпаведныя спецыялісты вядуць са сцен універсітэта толькі праз пяць гадоў, на іх ужо зараз пачалі паступаць заяўкі ад прадпрыемстваў. Бо кіраўнікі разумеюць, што ў будучыні нанатэхналогіі стануць набываць усё большае значэнне, пераўтвараючы ўсе галіны грамадскага жыцця: тэхніку, камунікацыі, біялогію, экалогію, сельскую гаспадарку, сістэму аховы здароўя і г.д. Хаця трэба адзначыць, што фізічны факультэт працуе ў галіне нанатэхналогій даўно. Тут сфарміравана сур’ёзная школа і, што самае важнае, ёсць спецыялісты найвышэйшай кваліфікацыі, якія не толькі вядуць навуковыя даследаванні, але і далучаюць да іх сваіх студэнтаў.

Што да ядзернай фізікі, то гэты напрамак быў адкрыты ў БДУ ў 2008 годзе ў сувязі з планами Беларусі развіваць атамную энергетыку. Зараз фізічны факультэт рыхтуе спецыялістаў, якія будуць працаваць у галіне ядзернай фізікі, фізікі ядзерных энергетычных устаноў і іх эксплуатацыі.

Як ужо адзначалася, важным інструментам для фізікі з’яўляюцца інфарма-

Аляксандр Ільіч Хмяльніцкі:

“Грамадства нарэшце пачынае разумець, што перш чым штосьці спажываць, трэба гэта вырабіць. А вырабіць можна толькі кіруючыся фізічнымі законамі і грунтуючыся на дасягненнях сучаснай навукі і тэхналогій. Гэта дае нам надзею, што ў фізіку будзе прыходзіць самая лепшая моладзь”.

цыйныя тэхналогіі. “Мы пастаянна гаворым студэнтам, што нельга стаць добрым фізікам, калі не быць спецыялістам у галіне інфармацыйных тэхналогій, — гаворыць намеснік дэкана фізічнага факультэта Аляксандр Ільіч Хмяльніцкі. — Прычым, трэба не толькі ўмець эфектыўна карыстацца наяўным праграмным забеспячэннем, але і самастойна пісаць праграмы для сваёй работы. Таму на фізфаку ўдзяляецца вельмі шмат увагі праграмаванню, лічбаваму мадэліраванню, веданню камп’ютарных праграм, модулей і выкарыстанню іх для разлікаў фізічных задач. Прычым усё гэта аднолькава патрэбна ва ўсіх без выключэння галінах, пачынаючы з касмалогіі і заканчваючы біяфізікай. Напрыклад, прагнозныя перспектывыныя распрацоўкі лекавых рэпрапаратаў зараз праводзяцца метадам лічбавога мадэліравання. І такіх прыкладаў — мноства”.

Зразумела, што студэнты фізфака не могуць вывучаць праграмаванне ў такім самым аб’ёме, як, скажам, студэнты ФПМІ, але падрыхтоўка тут дастаткова сур’ёзная (і пры гэтым яны ведаюць фізіку!). Нездарма ўжо некалькі гадоў запар студэнты факультэта ўдзельнічаюць у міжнародных алімпіядах па фізіцы, матэматыцы, інфарматыцы і прывозяць адтуль узнагароды. “Напэўна,

Віктар Міхайлавіч Анішчык:

“Эпоха Фарадэя незваротна прайшла. Зараз настаў час каманд, якія працуюць на стыку розных навук і, да таго ж, грунтоўна аснашчаны. Як прыклад, можна назваць Вялікі адронны калайдар, створаны розумам і рукамі вучоных дзясяткаў краін свету. Гэта фантастычны праект, дзе ўдала супалі навуковы менеджмент надзвычай высокага ўзроўню, сучасныя тэхнічныя магчымасці і смелая навуковая ідэя”.

нам трэба часцей пра гэта гаварыць, бо звычайна мы расказваем абітурыентам пра фізіку, а выкарыстанне камп’ютарнай тэхнікі і інфармацыйных тэхналогій — гэта як быццам само сабой зразумела, — расказвае Аляксандр Ільіч. — А між тым нашы выпускнікі могуць мадэліраваць на камп’ютары найскладанейшыя эксперыменты, пісаць неабходныя для гэтага праграмы і рабіць падлікі”.

“Сучасная навука вельмі падаражала, — працягвае Віктар Міхайлавіч. — Напрыклад, сёння, каб рабіць тое, што рабіў Эдзісан, трэба мець вельмі вялікае фінансаванне. Але інфармацыйныя тэхналогіі дапамагаюць вучоным істотна сэканоміць: зараз неабавязкова набываць дарагое абсталяванне, каб зрабіць нейкі эксперымент, бо інтэлектуальныя тэхналогіі дазваляюць змадэліраваць і пралічыць яго на камп’ютары. Іншая справа, з якой дакладнасцю, з якой набліжана сцю да рэальных умоў... Але сутнасць такога падыходу ў тым, каб знайсці не тупіковае рашэнне, і ўжо туды ўкладваць сродкі”.

Зрэшты, хоць навука і падаражала, фізічны факультэт БДУ працягвае развіваць даволі “дарагія” напрамкі. “А ў нас няма іншага выйсця, — гаворыць дэкан, — бо на адной тэорыі далёка не заедзеш, ёй абавязкова трэба практычнае прымяненне. У той жа час тэорыя патрэбна ва ўсіх напрамках эксперыментальнай фізікі, і яна павінна быць наперадзе. Дрэнна, калі тэорыя тлумачыць штосьці адкрытае, больш эфектыўны шлях, калі яна штосьці прадказвае. У нас працуюць вопытныя кадры, якія робяць вялікую навуку, з’явілася і вельмі таленавітая моладзь, таму згортаць нейкія напрамкі мы не збіраемся”.

У фізічнага факультэта БДУ ёсць каля паўсотні партнёраў у розных краінах свету, разам з якімі ўніверсітэцкія вучоныя рэалізуююць цікавыя сумесныя праекты. “Эпоха

Фарадэя незваротна прайшла, — гаворыць Віктар Міхайлавіч. — Зараз настаў час каманд, якія працуюць на стыку розных навук і, да таго ж, грунтоўна аснашчаны. Як прыклад, можна назваць Вялікі адронны калайдар, створаны розумам і рукамі вучоных дзясяткаў краін свету. Гэта фантастычны праект, дзе ўдала супалі навуковы менеджмент надзвычай высокага ўзроўню, сучасныя тэхнічныя магчымасці і смелая навуковая ідэя”.

Сёння фізічны факультэт ставіць вельмі высокую планку для сваіх выпускнікоў. А якіх жа абітурыентаў чакаюць на факультэце, якімі павінны быць

іх веды па фізіцы і матэматыцы, агульнагуманітарная падрыхтоўка і, самае галоўнае, матывацыя да будучай прафесіі, каб яны змаглі ўзяць пастаўленую вышыню?

“Не сакрэт, што ўзровень агульнаадукацыйнай школы ў апошні час істотна знізіўся, — гаворыць дэкан факультэта. — Мы былі вымушаны нават крыху панізіць планку, каб дапамагчы першакурснікам навярстаць матэрыял школьнай праграмы для нармальнага засваення імі ўніверсітэцкай праграмы. А між тым 15—20 гадоў назад выпускнікі школы прыступалі да вучобы ва ўніверсітэце без ніякіх праблем.

Але трэба прызнаць, што такая сітуацыя не толькі ў Беларусі, але і ў Расіі, ды і ва ўсім свеце. Гэта не значыць, што дзеці сталі менш разумнымі. Справа ў тым, што ў іх аслабела матывацыя. Раней юнаку гаварылі: ты станеш інжынерам, будзеш добра зарабляць, прынесеш карысць грамадству. А сёння яму гавораць, што ён жыве ў постіндустрыяльным грамадстве, а значыць, усё асноўнае ў тэхніцы ўжо зроблена, трэба толькі жыць і спажываць зробленае. Моладзь вельмі хутка ўспрыняла гэты лозунг, і ўсе адразу захацелі стаць юрыстамі, сацыёлагамі, менеджарамі, эканамістамі, не задумваючыся над тым, хто будзе рабіць тыя ж камп’ютары. І гэта адбываецца ва ўсім свеце”.

Аляксандр Ільіч пагаджаецца, што, на жаль, і на фізічны факультэт трапляюць слаба падрыхтаваныя дзеці, якія не здольны асвоіць праграму і мусяць пакінуць вучобу пасля першай ці другой сесіі. Але ў той жа час ён зазначае, што ёсць і вельмі матываваныя студэнты, якія нацэлены на навуковую дзейнасць. “Мы ім гаворым, што тут яны могуць атрымаць столькі ведаў, колькі здольны ўвабраць у сябе, — гаворыць Аляксандр Ільіч. — І мы бачым, што яны імкнуцца ўзяць як мага больш ведаў звыш праграмы. Зразумела, што да канца вучобы ў іх ужо ёсць і навуковыя публікацыі, і перамогі ў конкурсах, і самыя прэстыжныя стыпендыі. У будучыні яны становяцца выдатнымі спецыялістамі і вучонымі”.

Галіна СІДАРОВІЧ.
sidarovich@nastgaz.by

У аграрных ВНУ, а такіх у нашай краіне чатыры, пачаўся прыём дакументаў ад будучых завочнікаў. Звычайна прыём на завочную форму навучання з'яўляецца не менш масавым і напружаным, чым на дзённую, бо ў апошнія гады сярод дзвюх гэтых форм навучання колькасная перавага часам належыць першай.
У Гродзенскім дзяржаўным аграрным універсітэце, як і ў іншых сельскагаспадарчых ВНУ, рэгістрацыя пачалася 1 лістапада. Пакуль абітурыентаў у прыёмнай камісіі няшмат: рэгіструецца ў сярэднім каля 20 чалавек штодзень. Але ўсё яшчэ наперадзе! На працягу месяца ў ВНУ плануюць прыняць дакументы як мінімум у 1000 чалавек.

Аграрная адукацыя: не толькі для дыплама

С.Ю.Собалеў.

Калі ў мінулым годзе агульны план набору ў ГДАУ склаў 145 месцаў на бюджэт і 930 — на платную форму, то сёлета ён крыху скарачаны на платнай форме (да 830 месцаў), а на бюджэтай застаўся без змяненняў. Прыём абітурыентаў на завочнае навучанне праводзіцца па 8 спецыяльнасцях і 14 спецыялізацыях.

Сёлета толькі другі раз будзе весціся прыём на новыя спецыяльнасці інжынерна-тэхналагічнага профілю: “Тэхналогія захоўвання і перапрацоўкі харчовай расліннай сыравіны” і “Тэхналогія захоўвання і перапрацоўкі жывёльнай сыравіны”, кожная з якіх мае па дзве спецыялізацыі. Відавочна, спецыялістаў такога профілю не хапае ў рэгіёне, бо сярод студэнтаў, якія паступілі на новыя спецыяльнасці, пераважаюць жыхары Гродзеншчыны (увогуле, універсітэт працуе пераважна на Гродзенскую вобласць, даволі шмат тут студэнтаў з Брэстчыны, астатнія вобласці амаль не прадстаўлены).

Навучанне на інжынерна-тэхналагічных спецыяльнасцях ажыццяўляецца толькі на ўмовах аплаты, таму конкурсы ў першы год былі невысокія: найменшы (1,2 заявы на месца) склаўся на спецыялізацыі “Тэхналогія захоўвання і перапрацоўкі збожжа”, найбольшы (1,6) — на спецыялізацыях “Тэхналогія хлебапякарнай, макароннай, кандытарскай вытворчасці і харчовых канцэнтратаў” і “Тэхналогія мяса і мясных прадуктаў”.

Абітурыентам, якія арыентуюцца на тэндэнцыі і паказчыкі мінулых уступных кампаній, варта паведаміць, што звычайна самыя высокія конкурсы ў ГДАУ назіраюцца на эканамічных спецыяльнасцях (“Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве”, “Бухгалтарскі ўлік, аналіз, аўдыт”, “Фінансы і крэдыт”). Асаблівым попытам летась карысталася бюджэтная форма навучання ў скарачаныя тэрміны. Ва ўніверсітэце гэта звязваюць з асаблівасцямі правіл прыёму 2010 года: яны даз-

волілі ўсім абітурыентам, якія маюць профільную сярэдняю спецыяльную адукацыю, паступаць на бюджэтныя месцы, незалежна ад месца іх працы.

Так, на спецыялізацыю “Эканоміка і кіраванне на прадпрыемстве аграпрамысловага комплексу” конкурс на бюджэце (скарачанае навучанне) дасягнуў 23,9 заявы на месца, а на спецыялізацыі “Бухгалтарскі ўлік, аналіз, аўдыт у аграпрамысловым комплексе” — увогуле 35,2. Што да поўнага тэрміну навучання, то самы высокі конкурс на бюджэтныя месцы на асобныя спецыяльнасці дасягаў 5,6 заяў на месца.

У ГДАУ лічаць, што патрабаванне працаваць па спецыяльнасці для абітурыентаў завочнай формы навучання, якія прэтэндуюць на бюджэтныя месцы, усё ж такі неабходна.

— Напрыклад, выпускнік аграрнага каледжа можа паступіць у наш універсітэт і вучыцца за кошт сродкаў бюджэту, але пры гэтым ён ні дня не працаваў у аграрным сектары, — зазначае адказны сакратар прыёмнай камісіі намеснік дэкана агранамічнага факультэта Гродзенскага дзяржаўнага аграрнага ўніверсітэта Сяргей Юр’евіч Собалеў. — Лічу, што гэтае пытанне цалкам можа быць урэгулявана ў межах дагавора, які з гэтага года мы будзем заключаць з залічанымі на бюджэтнае навучанне.

Да “чыста сельскагаспадарчых” спецыяльнасцей (ці, як іх называюць у ГДАУ, аграбіялагічных) ва ўніверсітэце адносяцца “Аграномія”, “Заатэхнія” і “Ветэрынарная медыцына”. Калі казаць пра конкурс на бюджэтныя месцы, то найвышэйшым летась ён быў сярод абітурыентаў “Ветэрынарнай медыцыны” — 4,9 заявы на месца (поўны тэрмін навучання) і “Аграноміі” — 4,3 (скарачанае навучанне).

Звяртае на сябе ўвагу значная перавага платнай адукацыі ва ўніверсітэце, прычым як на эканамічных, так і на сельскагаспадарчых спецыяльнасцях, а на інжынерна-тэхналагічных, як зазначалася вышэй, навучанне увогуле толькі платнае. Зрэшты, гэтая тэндэнцыя ўласціва і іншым ВНУ аграрнага профілю, бо лічыцца, што вучыцца за кошт дзяржаўных сродкаў павінны толькі спецыялісты, якія ўжо працуюць у сельскай гаспадарцы. Ды і самі абітурыенты ўсё часцей аддаюць перавагу платнай форме навучання, каб быць больш вольнымі ў выбары месца працы.

На жаль, у ГДАУ адзначаюць невысокую прэстыжнасць сельскагаспадарчых спецыяльнасцей.

— Урбанізацыя — натуральны працэс, людзі хочуць жыць і працаваць у горадзе, — лічыць С.Ю.Собалеў, — і ўніверсітэт тут мала што можа змяніць.

Часам прафарыянталогі назіраюць парадак-сальную рэч: ёсць людзі, якія жадалі б вучыцца ў аграрнай ВНУ, але... саромеюцца нават прызнацца ў гэтым. У такім кантэксце ўсе асаблівасці аграрных ВНУ выглядаюць як перавагі, прыдуманая менавіта для таго, каб павысіць прывабнасць адукацыі гэтага профілю ў вачах моладзі. Галоўная з іх — тэрміны прыёму, перанесеныя на лістапад — снежань, што дазваляе паступіць тады, калі не атрымалася ўзяць “больш прэстыжную” вышнюю ў жніўні.

Наступная перавага сельскагаспадарчых ВНУ заключаецца ў тым, што тут неабавязкова прадастаўляць сертыфікаты цэнтралізаванага тэсціравання. Гэта даволі зручна для людзей, якія скончы-

лі школу адносна даўно (а сярод тых, хто паступае на завочную форму навучання, такіх шмат). Нягледзячы на пэўны клопат, ад якога пазбаўляюць сертыфікаты ЦТ, у ГДАУ ахвотна наладжваюць іспыты. Абітурыенты, якія паступаюць на поўны тэрмін навучання, здаюць агульнаадукацыйныя прадметы, а тыя, хто паступае на скарачанае навучанне, здаюць яшчэ і прадметы па профілі спецыяльнасці.

Яшчэ адна асаблівасць — асобны конкурс сярод сельскіх і гарадскіх жыхароў, які ў роўнай ступені тычыцца абітурыентаў і дзённай, і завочнай формы навучання. Праўда, завочнікам цяжэй выканаць патрабаванні, неабходныя для прызнання “сельскім жыхаром”. Напрыклад, вясковец, які скончыў аграрны каледж і быў больш за два гады зарэгістраваны ў горадзе, ужо лічыцца “гарадскім абітурыентам”.

Бясспрэчна, прывабным з’яўляецца і кошт навучання. Так, у ГДАУ зараз ідзе набор у Вышэйшую школу кіравання, дзе можна атрымаць другую вышэйшую адукацыю па эканамічных і бухгалтарскіх спецыяльнасцях. Аплата за навучанне тут адна з самых нізкіх сярод аналагічных адукацыйных структур — 2 мільёны 200 тысяч рублёў у семестр. Як расказаў дэкан ВШК Уладзімір Аляксеевіч Галаўкоў, тут вучацца, напрыклад, студэнты, якія ўжо маюць першую сельскагаспадарчую адукацыю, але жадаюць папоўніць дэфіцыт эканамічных ведаў, каб развівацца далей у якасці прадпрымальнікаў, фермераў. Некаторыя студэнты прыязджаюць вучыцца нават з Гомеля, Магілёва.

Як бачна, сярод студэнтаў Гродзенскага дзяржаўнага аграрнага ўніверсітэта ёсць і вельмі матываваныя людзі, якія паступаюць сюды не толькі дзеля дыплама. Канечне, такіх больш сярод сталых спецыялістаў, якія прыходзяць у ВНУ за другой вышэйшай адукацыяй ці для павышэння кваліфікацыі. Яны ставяць перад сабой абсалютна канкрэтныя мэты і ведаюць, як іх дасягаць.

— Трэба сказаць, што Гродзенская вобласць займае вельмі высокія пазіцыі ў рэйтынгу паводле развіцця сельскай гаспадаркі, некалькі раёнаў вобласці ўваходзяць у дзясятку лепшых, — зазначае дэкан Вышэйшай школы кіравання. — Адпаведна, у нашым рэгіёне знаходзяцца лепшыя сельскагаспадарчыя прадпрыемствы, вядомыя ў краіне, і іх вопыт універсітэт выкарыстоўвае ў практычным навучанні. Таму да нас і едуць вучыцца студэнты з іншых рэгіёнаў.

У Гродзенскім аграрным універсітэце практыкуюць замацаванне выкладчыкаў за гаспадаркамі, што дазваляе дасягненні аграрнай навукі ўкараняць на практыцы, а падрыхтоўку спецыялістаў рабіць бліжэйшай да рэальных вытворчых умоў.

Спецыфіку ГДАУ складае таксама і блізкае знаходжанне ад мяжы з Польшчай і Літвой, што само сабой прадугледжвае пастаянныя абмены выкладчыкамі, студэнтамі.

Па словах адказнага сакратара прыёмнай камісіі, у апошнія гады ўсё больш распаўсюджваецца практыка, калі навучанне сваіх работнікаў аплачваюць гаспадаркі. Звычайна гэта самыя паспяховыя сельскагаспадарчыя прадпрыемствы, якія клапацяцца не толькі аб тым, каб атрымаць спецыяліста, але і замацаваць яго, а таму ствараюць дастойныя ўмовы працы, прадастаўляюць вартыя ўвагі заробак і сацыяльны пакет.

У 2012 годзе Камандна-інжынерны інстытут Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь пачне ажыццяўляць набор студэнтаў на дзённую і завочную форму першай ступені вышэйшай адукацыі па новай спецыяльнасці — “Прамысловая бяспека”. Пры гэтым прыём на спецыяльнасць “Папярэджанне і ліквідацыя надзвычайных сітуацый” змен не зведае.

Трэба адзначыць, што “Прамысловая бяспека” ўжо прайшла “абкатку” ў КІІ: на працягу некалькіх гадоў яе атрымлівалі асобы, якія мелі вышэйшую адукацыю (гэта значыць, названай спецыяльнасцю яны авалодвалі на ўмовах перападрыхтоўкі).

— “Прамысловая бяпека” — выключна грамадзянская спецыяльнасць, — расказала нашаму выданню памочнік начальніка інстытута Ірына Галякова. — Яе ўвядзенне абумоўлена патрабаваннямі часу, паколькі свет становіцца ўсё больш і больш небяспечным для

чалавека, і не ўлічваюць новыя тэхнічныя аспекты жыцця проста немагчыма. Маладыя людзі, якія жадаюць стаць інжынерамі па прамысловай бяспецы (а менавіта такая кваліфікацыя будзе прысвоена выпускнікам згаданай спецыяльнасці), набудуць статус студэнтаў, а не курсантаў. Фактычна яны змогуць працаваць на любым прадпрыемстве нашай краіны пасля заканчэння інстытута і будуць запатрабаваны, паколькі на сёння ў Беларусі падрыхтоўку спецыялістаў такога профілю не ажыццяўляе ні адна навучальная ўстанова.

Бяспеку ў прамысловасці давераць спецыялістам

На дзень адкрытых дзвярэй у КІІ прыехалі і навучэнцы профільных класаў МНС, што дзейнічаюць у школах Віцебскай вобласці. Хлопчыкі яшчэ год назад вызначыліся са сваёй будучай прафесіяй і з кожным днём усё больш набліжаюцца да пастаўленай мэты.

— На занятках у школе мы вывучаем курс “Бяпека жыццядзейнасці”, займаемся страйвой падрыхтоўкай, — гаворыць дзесяцікласнік аршанскай сярэдняй школы № 11 Павел Садоўнічы. — Быць ратавальнікам пачэсна і цікава. А яшчэ мне падабаецца тое, што выпускнікі КІІ адразу атрымліваюць афіцэрскае званне. Я адназначна хачу быць ратавальнікам, і бацькі адабраюць мой выбар. Вясной я зноў збіраюся прыехаць сюды на дзень адкрытых дзвярэй.

Адметнасць новай спецыяльнасці яшчэ і ў тым, што Міністэрства па надзвычайных сітуацыях не будзе займацца працаўладкаваннем выпускнікоў, якія яе атрымаюць. Больш мяккімі будуць і патрабаванні да стану фізічнага здароўя абітурыентаў, якія спыняць свой выбар на “Прамысловай бяспецы”: для паступлення на гэтую спецыяльнасць не патрабуецца заключэння ваенна-ўрачэбнай камісіі, дастаткова будзе прадставіць традыцыйную даведку аб стане здароўя. Пры наборы на новую спецыяльнасць не будзе мець значэння і гendarная прыкмета, якая мае месца падчас конкурсу на “Папярэджанне і ліквідацыю надзвычайных сітуацый”. Таксама абітурыентам не трэба будзе здаваць нарматывы па фізічнай падрыхтоўцы з мэтай пацвярджэння свайго фізічнага стану (прафесійны адбор абавязковы для ўсіх маладых людзей, якія жадаюць вучыцца ў вышэйшых навучальных установах, што падпарадкоўваюцца міністэрствам абароны, унутраных спраў, па надзвычайных сітуацыях. — **Заўв. аўт.**).

— Што да спецыяльнасці “Папярэджанне і ліквідацыя надзвычайных сітуацый”, то парадка паступлення на яе застаецца без змен, — адзначыла І.Галякова. — Нашы патэнцыяль-

ныя абітурыенты павінны вызначыцца са сваім выбарам як мінімум за паўгода і звярнуцца ў абласныя (Мінскае гарадское) упраўленні МНС за накіраваннем на праходжанне ваенна-ўрачэбнай камісіі. Таксама трэба ведаць, што, паколькі Камандна-інжынерны інстытут з’яўляецца навучальнай установай тэхнічнага профілю, абітурыентам даводзіцца здаваць у прыёмную камісію тры сертыфікаты — па фізіцы, матэматыцы, рускай або беларускай мове (на выбар). Як ні дзіўна, але здараюцца выпадкі, калі маладыя людзі замест сертыфіката па фізіцы прыносяць сертыфікат па... грамадазнаўстве. Напэўна, гэта здараецца таму, што не ўсе яшчэ бяруць патрэбную інфармацыю з першакрыніцы. На днях адкрытых дзвярэй мы зноў і зноў звяртаемся да юнакоў і дзяўчат з напамінам, што прыёмная камісія працуе круглы год і патэлефанаваць туды можа любы жадаючы. Сайт інстытута таксама дапаможа знайсці адказы на пытанні, звязаныя з паступленнем.

“Паколькі Камандна-інжынерны інстытут з’яўляецца навучальнай установай тэхнічнага профілю, абітурыентам даводзіцца здаваць у прыёмную камісію тры сертыфікаты — па фізіцы, матэматыцы, рускай або беларускай мове (на выбар). Як ні дзіўна, але здараюцца выпадкі, калі маладыя людзі замест сертыфіката па фізіцы прыносяць сертыфікат па... грамадазнаўстве”.

Дні адкрытых дзвярэй у Камандна-інжынерным інстытуце Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь праходзяць два разы ў год. Падчас апошняга з іх, што адбыўся напрыканцы кастрычніка, патэнцыяльным абітурыентам КІІ была прадстаўлена цікавая, насычаная праграма. Юнакі і дзяўчаты атрымалі магчымасць пагутарыць з кіраўніцтвам навучальнай установы, курсантамі інстытута і даведацца аб правілах прыёму, асаблівасцях прыёмнай кампаніі, умовах навучання і пражывання ў ВНУ, як кажуць, з першых вуснаў. Акрамя таго, для наведвальнікаў КІІ ў той дзень была арганізавана выстава пажарнай аварыйна-выратавальнай тэхнікі. На мерапрыемстве завіталі і спецыялісты кіналагічнай службы Рэспубліканскага атрада спецыяльнага прызначэння Міністэрства па надзвычайных сітуацыях: іх гадаванцы — сабакі лабраторы — падымалі настрой усім прысутным сваім вясёлым выглядам і добразычлівымі адносінамі да людзей.

Госці таксама ажыццявілі азнаямляльную экскурсію па навучальнай установе, у тым ліку і па аснашчаных самым сучасным тэхнічным абсталяваннем аўдыторыях, што былі ўведзены ў эксплуатацыю ў верасні гэтага года. Для тых, хто па нейкіх прычынах не змог прыехаць на дзень адкрытых дзвярэй, прапаноўвалася віртуальная экскурсія па КІІ (на сайце інстытута).

Наведвальнікі Камандна-інжынернага інстытута МНС змаглі самі пераканацца ў тым, што навучальная ўстанова валодае сучаснай вучэбна-лабараторнай базай (больш за 50 спецыялізаваных аўдыторый і лаба-

Летась у КІІ на бюджэтную форму навучання па спецыяльнасці “Папярэджанне і ліквідацыя надзвычайных сітуацый” конкурс сярод дзяўчат складаў 6,3 чалавека на месца (сярод гарадскіх жыхароў) і 5,5 (для сялян). Прахадны бал для жыхароў горада быў 298, для вяскоўцаў — 249. У юнакоў — жыхароў горада прахадны бал на бюджэтную форму склаў 200, у вяскоўцаў — 192; конкурс быў 3 чалавекі на месца (сярод гараджан) і 2,9 (сярод сялян).

раторый), аснашчана больш чым 200 устаноўкамі, стэндамі, макетами і трэнажорамі, вучэбна-трэніровачным манежам, спартыўнымі плоскаснымі збудаваннямі і трэнажорнымі заламі, інфармацыйна-бібліятэчным цэнтрам МНС з фондам каля 100 тысяч экзэмпляраў спецыяльнай і мастацкай літаратуры. Якасць адукацыйных паслуг, якія прадастаўляе КІІ, пацверджана айчыннымі і замежнымі сертыфікатамі адпаведнасці (інстытут, дарэчы, з’яўляецца членам Еўрапейскай асацыяцыі каледжаў пажарных службаў). Акрамя ўсяго іншага, установа мае добраўпарадкаваны інтэрнат на 515 месцаў і іншагароднія студэнты забяспечаны жыллём на 100%. Не апошняю ролю ў гэтым адыгрывае і той факт, што першакурснікі Камандна-інжынернага інстытута займаюцца на базе ў пасёлку Юхнаўка (былая воінская часць, перададзеная КІІ некалькі гадоў назад). Там створаны ўсе ўмовы для вучобы і пражывання курсантаў: ёсць вучэбныя карпусы, казармы, сталовая, лазня, спартыўныя пляцоўкі, працую медыцынская служба. Пасля заканчэння 1 курса курсанты засяляюцца на месцы выпускнікоў (чацвёртакурснікаў).

Нельга пакінуць па-за ўвагай і той момант, што на днях адкрытых дзвярэй, якія праводзіць КІІ, школьнікі і іх бацькі нярэдка здзіўляюцца, даведваючыся, што інстытут карыстаецца значным попытам і сярод дзяўчат.

У складзе Камандна-інжынернага інстытута Міністэрства па надзвычайных сітуацыях Рэспублікі Беларусь функцыянуе чатыры факультэты: інжынерны, камандны, завочнага навучання, а таксама перападрыхтоўкі і павышэння кваліфікацыі. На іх вучацца звыш 1400 курсантаў, слухачоў і студэнтаў.

— Сярод дзяўчат конкурс у нас заўсёды высокі, — адзначае памочнік начальніка Камандна-інжынернага інстытута. — Напрыклад, летась на бюджэтную форму навучання па спецыяльнасці “Папярэджанне і ліквідацыя надзвычайных сітуацый” ён складаў 6,3 чалавека на месца (сярод гарадскіх жыхароў) і 5,5 (для сялян). Прахадны бал для жыхароў горада быў 298, для вяскоўцаў — 249. У юнакоў — жыхароў горада прахадны бал на бюджэтную форму склаў 200, у вяскоўцаў — 192; конкурс быў 3 чалавекі на месца (сярод гараджан) і 2,9 (сярод сялян). Колькасць месцаў пры гэтым невялікая: так, на бюджэт у мінулым годзе набіралі ўсяго 6 дзяўчат, юнакоў — 69, на ўмовах аплаты — 30 юнакоў і 5 дзяўчат.

Глафіра ЛЯТКОЎСКАЯ.
liatkouskaya@nastgaz.by
Фота Алега ІГНАТОВІЧА.

